

Maria budskapsdag, Østenstad kirke 26. mars 2017

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Lukas i det 1. kapitlet

Da det led på den sjette måneden, ble engelen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilea som het Nasaret, til en jomfru som var trolovet med Josef, en mann av Davids ætt; hennes navn var Maria. Engelen kom inn til henne og sa: «Vær hilset, du som har fått **nåde**! Herren er med deg!» Hun ble forskrekket over engelens ord og undret seg på hva denne hilsen skulle bety. Men engelen sa til henne: «Frykt ikke, Maria! For du har funnet **nåde** hos Gud. Du skal bli med barn og få en sønn, og du skal gi ham navnet Jesus. Han skal være stor og kalles Den Høyestes Sønn. Herren Gud skal gi ham hans far Davids trone, og han skal være konge over Jakobs ætt til evig tid; det skal ikke være ende på hans kongedømme.» Maria sa til engelen: «Hvordan skal dette gå til når jeg ikke har vært sammen med noen mann?» Engelen svarte: «Den Hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal også barnet som blir født, være hellig og kalles Guds Sønn. Og hør: Din slektning Elisabet venter en sønn, hun også, på sine gamle dager. Det ble sagt at hun ikke kunne få

barn, men nå er hun alt i sin sjettede måned. For ingen ting er umulig for Gud.» Da sa Maria: «Jeg er Herrens tjenerinne. La det skje med meg som du har sagt.» Så forlot engelen henne.

Slik lyder det hellige evangeliet.

Kor: Marias lovsång

Hvem var hun egentlig? Hva hadde hun gjort for å bli utvalgt?

Etterpå visste Maria bare én ting: Hun var blitt utsatt for en stor og uventet kjærlighet, hun var overskygget av Den Høyestes kraft. Hun var rystet, redd – og hun kjente det som om hun bar på en hemmelighet som fylte henne helt gjennom med glede.

Hvem var hun egentlig? Vi er mange som har prøvd å leve oss inn i Marias opplevelse, og mange som gjennom tidene har løftet henne opp som et ideal på fromhet, renhet og tjenestevillighet. Mon det. Også vi synger sanger om Maria som var en *jomfru ren*. Jomfru. Ren. Hva er sammenhengen mellom jomfrudom og renhet? Må man være jomfru for å være *ren*? I så fall er vi er mange som faller gjennom. Seksualiteten er en sterk kraft, og når vi drives av den, er vi ikke urene, men lever i pakt med Guds første bud til menneskene: *Vær fruktbare og bli mange!* Uten denne kraften ville jorden fortsatt vært ukultivert

og ubebodd av mennesker. Likevel har kyskheter og jomfrudom blitt hyllet som et ideal gjennom tidene. Men Maria var ikke renere enn andre tenåringer – selv om hun var jomfru. Hun var slett ikke ukjent med hva seksuallivet innebar, hun var jo oppvokst på landet, og hverken esler, geiter, kyr eller sauer hadde noen gang prøvd å skjule hvordan *de* gikk frem for å formere seg, og det lille huset hvor hun bodde med søsken og foreldre, var neppe lydisolert. Jeg tror vi skal legge tanken på den såkalte renheten til Maria vekk. Hun var tenåring. Er det noen her som ikke har vært det? Hun skulle snart gifte seg og var naturlig nok spent på hvordan det ville bli å møte Josef uten klærne på. Gruet hun seg? Sannsynligvis. Gledet hun seg? Det er meget mulig.

Så hva var det med Maria som gjorde at Herrens øyne falt på henne spesielt hvis det ikke var hennes uskyld? Var det hennes *tjenestevillighet*? «Jeg er Herrens tjenestekvinne, la det skje med meg som du vil,» sa hun. Den greske grunnteksten kunne like gjerne vært oversatt: Jeg er Herrens *slavinne*. Maria var jente, underlagt foreldre og slekten. Hun *eide* aldri seg selv. Hun skulle snart inn i et arrangert ekteskap. Hun hadde neppe noen gang fått lov til å tenke: Hva vil jeg *selv*? Hun levde i et samfunn hvor egne tanker og ideer ikke hadde rom. Det enkelte

menneske var en brikke i et stort spill, et ledd i generasjoner på generasjoner som hadde tjent Herren. «Fra nå av skal alle slekter prise meg salig,» sang hun etterpå. Alle slekter. Maria hadde ikke noe valg. Skulle *hun* si *nei* når Gud selv banket på døren og ville bruke henne? Nei, la oss like godt legge vekk tanken på Maria som et forbilde i tjenestevillighet. Hun gikk bare inn i en plan. Hun var knyttet til Juda stamme, hun kunne oppfylle profetien om at Messias skulle være av Davids ætt. Dette var hennes skjebne.

Så hva er det da med Maria som gjør at vi fortsatt løfter henne opp som et forbilde? Hvem var hun? Hvem *er* hun? For meg er det to ting som gjør Maria spesiell. Det ene er lovsangen. Det andre er **nåden**.

Marias lovsang er for meg et av de viktigste uttrykk for hva slags Gud vi har. *Magnificat*, som vi synger i koret hver Maria budskapsdag og også i dag, viser hvordan Maria ser sitt liv inn i Guds plan for å skape rett og rettferdighet på jorden. Gud er den som løfter opp de små og støter herskerne ned fra tronen. *Dette* er essensen av Guds vesen og vilje, og dette er det Maria har grepet. Hun fremstår her som en profet som ser sitt folks situasjon og sitt eget liv med Guds øyne og forstår at også hun

har en viktig rolle å spille, selv om hun bare er en fattig tjenerinne.

Men ble hun så utvalgt fordi hun var klarsynt, en profetinne? Riktignok må det ha hjulpet henne til å gå inn i oppgaven som lå foran henne, men heller ikke dette var grunnen til at Maria ble valgt. Nei, nøkkelen til å forstå Marias spesielle posisjon, ligger i dette ene ordet som også er blitt overskriften over Lutheråret som vi feirer i år. Dette lille ordet **nåde**. «Vær hilset, du som har fått **nåde**, du som har funnet **nåde** hos Gud.»

Maria så nedover seg selv. Hun var rystet. Hun var glad. Hun kjente denne merkelige gleden av å være sett midt i en stor mengde mennesker. Hun, en helt vanlig jente. Ingenting ved henne var spesielt. Men det blikket som hadde sett henne, og den stemmen som hadde snakket til henne, hadde omfavnet henne slik at hun nå sto igjen og visste at hun var elsket. En trofast kjærlighet hadde nådd henne, en kjærlighet som aldri ville svikte, en kjærlighet som sa henne at hun var elsket for den hun var, og at ingenting av det hun hadde gjort eller kom til å gjøre, ville endre på det. Det gjorde henne trygg og glad midt i den store, rystende overraskelsen. Gud hadde sett på henne med nåde.

Du har kanskje selv opplevd en slik kjærlighet fra et annet menneske? Da er du heldig. Tenk så at den Gud vi har i himmelen, han som ser alt og alle, har sett akkurat *deg* blant alle de andre, og tenk så at det er til *deg* Gud sier: «Vær hilset, du som har fått **nåde!**» Vi er heldige, for vi lever i en tradisjon som har lært å lese Bibelen gjennom med evangeliske briller: Martin Luthers store spørsmål var dette: Hvor finner jeg en nådig Gud? Da han skjønnte at man ikke kan gjøre seg fortjent til å bli elsket på grunn av gode gjerninger, men at Gud elsker og viser nåde til oss simpelthen fordi han er vår himmelske Far, ble livet aldri det samme. Fra å være en fortvilt og forknytt person, ble han en forløst kristen. Det endret historiens gang.

Slik historiens gang endret seg den dagen Maria forsto at hun, til tross for sin fattigdom og litenhet, kunne gjøre Guds verk fordi hun var blitt møtt med Guds nåde. Der nåden slår ned, gror nytt liv frem. Guds nåde ble i henne et barn og en frelser for alle folkeslag. Og slik vil historiens gang endre seg hver gang et helt vanlig menneske som du og jeg, plutselig skjønner at vi er utvalgt, ikke fordi vi er så flinke og fromme, for det er vi jo ikke, men fordi vi har en Gud som ser på oss med dette blikket. Du vet, dette blikket som tilgir alt, og som favner oss med

kjærlighet. Skjønner du hva jeg mener? Da har nåden også slått rot i ditt hjerte.

La oss reise oss og bekjenne vår hellige tro. 979.1